

BELEIDSPLAN 2022-2025

Versie 211025 def

**LANDSCHAPSBEHEER
ONTWIKKELT EN VERBETERT
NATUUR EN LANDSCHAP**

Ontwikkeling en verbetering van natuur en landschap

Landschapsbeheer ontwikkelt en verbetert de natuur en het landschap in Flevoland.

Gestreefd wordt naar een ecologisch waardevol landschap met een streekeigen karakter, zowel in het landelijk als stedelijk gebied. Daarmee levert Landschapsbeheer een bijdrage aan de realisatie van een natuurinclusieve samenleving.

Landschapsbeheer werkt samen met overheden, collega organisaties, maatschappelijke instellingen, agrariërs, terreineigenaren en burgers.

Het werk van Landschapsbeheer Flevoland is onder te verdelen in vier werkvelden:

Burgerparticipatie

Landschapsbeheer stimuleert betrokkenheid van bewoners bij de natuur en het landschap in de eigen leefomgeving. Samen verantwoordelijk voor de inrichting en het beheer van de eigen 'achtertuin'.

Soortenbeheer

In het Flevolandse landschap horen tal van plant- en diersoorten. De (tijdelijke) aanvullende maatregelen die Landschapsbeheer uitvoert, dragen bij aan het realiseren van een zelf functionerend ecosysteem.

Cultuurhistorie en Aardkunde

De geschiedenis van Flevoland heeft mens en landschap bepaald. Om de eigen leefomgeving goed te begrijpen speelt kennis van het ontstaan van het gebied een belangrijke rol.

Landschap

Singels, laanbomen, bermen, dijken, dorpsbossen, weilanden, akkers, stedelijk groen en groot open water zijn dragers van het landschap. Beheer, behoud en ontwikkeling van deze landschapselementen dragen bij aan de beleving van ons landschap.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	4
1. Inleiding.....	5
• Leeswijzer	
2. Context	5
• Overleg en samenwerking	
• Landschap	
• Uitdagingen	
• Maatschappelijke opgave	
• Provinciaal beleid	
3. Overwegingen en ambities.....	7
• Ruimte voor de toekomst, ruimte voor vernieuwing, verbetering en experiment	
• De intermediaire positie uitbreiden en actiever uitdragen	
• Onderzoek en planontwikkeling	
• Uitvoerende slagkracht vergroten	
• Klantdifferentiatie	
• Kennisnetwerk	
4. Missie, visie, strategie.....	9
• Missie (wie zijn we, wat doen we en waarom)	
• Visie (hoe ziet de toekomst eruit)	
• Strategie: aan de slag met werkvelden en programmalijnen	
5. Vijf programmalijnen en vier werkvelden.....	11
• Vijf programmalijnen: ambities en beoogde resultaten	
• Vier werkvelden: beschrijving en accenten	
6. Planning en begroting	14
• Planning	
• Begroting	
Bijlagen.....	16
• Bijlage 1: Kosten uitvoering programmalijnen: eindbeeld 2025	
• Bijlage 2: Kosten uitvoering programmalijnen: 2022-2025	

SAMENVATTING

Het team van Landschapsbeheer maakt zich sterk voor de ontwikkeling en verbetering van natuur en landschap in Flevoland. Het gaat goed met Landschapsbeheer, maar er zijn redenen om de huidige werkwijze en programmering verder te ontwikkelen en te verbeteren.

Om als organisatie duurzaam haar doelen te kunnen realiseren, moet Landschapsbeheer niet alleen haar programma, maar ook zichzelf ontwikkelen en verbeteren. Dat wordt opgepakt met de definiëring en uitwerking van vijf programmalijnen. Deze vijf programmalijnen genereren concrete nieuwe werkzaamheden en activiteiten ('accenten') in de vier werkvelden van Landschapsbeheer.

De vijf programmalijnen komen voort uit de notie dat Landschapsbeheer ruimte wil maken voor vernieuwing, verbetering en experiment. Daaruit kan een algemene ambitie worden afgeleid: Landschapsbeheer heeft in 2025 nieuwe activiteiten ontwikkeld en nieuwe werkwijzen geïmplementeerd. Het beoogde resultaat: meer ruimte voor de natuur, een mooier landschap, voorbereid op weg naar een natuurinclusieve samenleving.

De vijf programmalijnen zijn:

- Groter bereik, meer impact
- Research & Development
- Slagkracht
- Kennisnetwerk
- Klantdifferentiatie

De vier werkvelden die al jaren door Landschapsbeheer worden gebruikt om de werkzaamheden en activiteiten te ordenen zijn:

- Burgerparticipatie
- Soortenbeheer
- Cultuurhistorie en aardkunde
- Landschap

Voor de uitvoering van de accenten is een meerjarige planning gemaakt. De kosten van de uitvoering van de programmalijnen worden opgevangen door het beschikbaar maken van bestaande activiteiten en door een hogere provinciale subsidie aan te vragen.

Verspreid in dit beleidsplan staan een paar voorstellen kort toegelicht. Die voorstellen zijn voorbeelden van nieuwe activiteiten die Landschapsbeheer de komende jaren wil gaan uitvoeren.

1. INLEIDING

Met dit beleidsplan presenteert Landschapsbeheer op hoofdlijnen haar beleid voor de periode 2022-2025. Jaarlijks worden werkplannen opgesteld waarin de werkvelden en programmaliijnen concreet worden vertaald in projecten.

Het team van Landschapsbeheer maakt zich sterk voor de ontwikkeling en verbetering van natuur en landschap in Flevoland. Dat doet zij als projectenorganisatie ondertussen al ruim 20 jaar. Zonder zelf gebieden in eigendom te hebben en buiten de grote afgebakende natuurgebieden voert Landschapsbeheer tal van projecten uit.

De financiering is afkomstig van provincie Flevoland, diverse gemeenten, uiteenlopende opdrachtgevers en de Nationale Postcodeloterij. Elk jaar acquireert Landschapsbeheer projecten, waarmee de begroting dekkend wordt gemaakt. Er worden veel advies- en monitoringsprojecten uitgevoerd. Daarnaast lopen grote, meerjarige POP3 projecten. Sinds 2018 stelt Landschapsbeheer integrale plannen op, waarmee een compleet overzicht wordt gegeven van de werkzaamheden, projecten en activiteiten.

In de samenwerking met vooral provincie Flevoland levert Landschapsbeheer bijdragen aan het realiseren van een natuurinclusieve samenleving. De komende vier jaar ligt de focus op de uitvoering – samen met vele anderen – van het Programma Flevoland Natuurinclusief.

Om als organisatie duurzaam de natuur en het landschap te kunnen ontwikkelen en verbeteren, wil Landschapsbeheer niet alleen haar programma, maar ook zichzelf ontwikkelen en verbeteren. Dat wordt opgepakt met de definiëring en uitwerking van vijf programmaliijnen. De vijf programmaliijnen genereren concrete nieuwe werkzaamheden en activiteiten in de vier werkvelden van Landschapsbeheer.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt beschreven waar Landschapsbeheer nu staat en wat de komende jaren de belangrijkste ontwikkelingen zijn waar rekening mee gehouden moet worden. In hoofdstuk 3 komen overwegingen en ambities aan bod, in hoofdstuk 4 de missie, visie en strategie. Op basis van de voorafgaande hoofdstukken worden in hoofdstuk 5 de vijf programmaliijnen en vier werkvelden beschreven; per werkveld worden de accenten in beeld gebracht. In hoofdstuk 6 wordt het beleidsplan afgesloten met de meerjarige planning en begroting.

WEIDEVOGELS

Het aantal weidevogels in Flevoland is de laatste 13 jaar flink gedaald. Landschapsbeheer heeft daarom een ambitieus plan opgesteld: de ultieme poging tot het creëren van kruidenrijk grasland.

Het biotoop voor weidevogels, het boerenland, is de afgelopen 50 jaar drastisch veranderd. In Flevoland wordt de landbouw bedreven met een hoge mechanisatiegraad, en wordt vooral ook steeds grootschaliger. De maatregelen voor de weidevogels van de afgelopen jaren werken niet of nauwelijks.

Als we weidevogels het echt naar de zin willen maken, moeten de randvoorwaarden op orde zijn, zodat de kans op een hoog broedsucces groter wordt. Dat kan in goede samenwerking met agrariërs en aan de hand van vijf voorwaarden (geschikt weidevogelgebied, de juiste omvang en ligging, zes jaar doorlooptijd, billijke vergoeding, juiste regie).

De uitvoering behoeft 240.000 euro per jaar aan vergoedingen (1,44 miljoen in 6 jaar tijd) om weidevogels structureel goed te helpen. Daarnaast is jaarlijks een bedrag nodig van 50.000 euro om de regiefunctie uit te kunnen voeren.

Start: 2023

2. CONTEXT

Het team van Landschapsbeheer combineert kennis en expertise met een grote passie voor de natuur en het Flevolandse landschap. Landschapsbeheer staat bekend als een professionele, deskundige en onafhankelijke organisatie.

Voor de uitvoering van haar programma hanteert Landschapsbeheer vier werkvelden: burgerparticipatie, soortenbeheer, cultuurhistorie en landschap. Uitvoering is in handen van 13 medewerkers en vele vrijwilligers.

Samengewerkt wordt met overheden, collega organisaties, maatschappelijke instellingen, agrariërs, terreineigenaren en burgers. De werkzaamheden bestaan uit adviseren, faciliteren, stimuleren, verbeteren: pro actief & pro natuur.

Het uitvoeringsprogramma beslaat een breed scala aan onderwerpen waarbinnen uiteenlopende werkzaamheden en activiteiten worden uitgevoerd: het ondersteunen en stimuleren van vrijwilligerswerk, bijdragen aan een duurzaam en toekomstbestendig landschap waarin plant- en diersoorten een plek kunnen vinden en houden, het bij een breed publiek onder de aandacht brengen van cultuurhistorie, het vergroenen van het agrarisch landschap en het stedelijk gebied.

Succesvol is Landschapsbeheer ook met het ondersteunen van vele vrijwilligers. Het vervullen van de rol als centraal natuurloket pakt goed uit: in toenemende mate wordt de deskundigheid van Landschapsbeheer ingeroepen door overheden, maatschappelijke instellingen en bedrijven voor het uitvoeren van monitoring- en inventarisatiewerkzaamheden en advisering in het kader van de Wet Natuurbescherming. Otterplanken en de interactieve fietsroute (in de NOP) zijn voorbeelden van geslaagde projecten die op eigen initiatief zijn ontwikkeld en uitgevoerd. Met het Flevolands Agrarisch Collectief wordt goed samengewerkt, ook al zijn niet alle pakketten even effectief.

Het gaat goed met Landschapsbeheer, maar er zijn redenen om de huidige werkwijze en de programmering verder te ontwikkelen en te verbeteren. In hoofdstuk 3 wordt daar nader op ingegaan.

Overleg en samenwerking

Landschapsbeheer heeft op landelijk niveau regulier overleg met andere landschapsbeheer organisaties. Coördinatie en ondersteuning is in handen van LandschappenNL. LandschappenNL behartigt de belangen van de provinciale organisaties; beleidsbeïnvloeding (hoog-ambtelijke inbreng in dossiers en processen) en politiek-bestuurlijk relatiebeheer zijn daartoe de instrumenten. Landelijk wordt praktisch samengewerkt op een aantal onderwerpen (onder meer: Monitor Landschapselementen, natuurdatabank Flora en Fauna, vrijwilligerswerk (Natuurwerkdag), maaien met de zeis, coördinatie boerenlandvogels).

Op provinciaal niveau wordt overlegd en samengewerkt met andere (provinciale) groene organisaties: IVN, Natuur & Milieu Federatie, Staatsbosbeheer, Flevo-Landschap, Natuurmonumenten. Binnen dit samenwerkingsverband worden provinciale ontwikkelingen besproken en in voorkomende gevallen werkzaamheden op elkaar afgestemd. Gezamenlijk worden projecten uitgevoerd, zoals de Vrijwilligersweek, waarbij alle groene vrijwilligers een weeklang in het zonnetje worden gezet.

Landschap

Het huidige Nederlandse landschap is vooral het product van menselijk handelen. Dat is volledig van toepassing op Flevoland, de grootste polder ter wereld, primair bedoeld voor het creëren van extra landbouwgrond en woongebied. Flevoland is het meest intacte cultuurlandschap van Nederland. Met name in de NOP wordt het landschap sterk gewaardeerd zoals het is, tot op rijksniveau.

Uitdagingen

Flevoland staat voor dezelfde uitdagingen als de rest van Nederland (en de wereld): duurzaam beheer en efficiënt gebruik van natuurlijke hulpbronnen, energietransitie, klimaatadaptatie, verbetering van de biodiversiteit (ook in Flevoland is de biodiversiteit er slecht aan toe). Deze onderwerpen krijgen steeds meer aandacht in de beleidsterreinen waar Landschapsbeheer ook mee te maken heeft, de landbouw en het leven van de inwoners van Flevoland.

De landbouw in Nederland staat voor grote uitdagingen. Burgers zullen steeds vaker geconfronteerd worden met nieuwe regel- en wetgeving, die direct van invloed is op hun dagelijkse leven.

Maatschappelijke opgave

Gezien de vele uitdagingen (zoals hierboven genoemd) is het noodzakelijk dat de maatschappelijke betrokkenheid van burgers bij natuur en landschap toeneemt.

De groenblauwe dooradering van dorpen en steden in Flevoland is bij uitstek geschikt om bewoners te betrekken bij natuur & landschap, door activiteiten laagdrempelig te ontwikkelen en te ondersteunen vanuit het principe tuin – wijk – park – landschap – natuurgebied.

De omgang van burgers met de natuur in hun eigen leefomgeving verloopt niet vanzelfsprekend zonder problemen. Zo ontstond bijvoorbeeld deze zomer in Almere veel discussie en onduidelijkheid over (onder meer) bevers in vaart of gracht, marters in de tuin, de juiste wijze van maaien van gemeentelijk groen, landbouw in de stad.

Bouwopgave, water-bodemsysteem

De komende jaren (perspectief: 2050) krijgt Flevoland specifiek te maken met een grote bouwopgave (100.000 woningen) en opgaven voor het water- en bodemsysteem (bodemdaling, vernatting, verdroging, kwel).

KLOMPENPADEN

Landschapsbeheer gaat de wandelroutes die zij in Flevoland beheert, transformeren in Klompenpaden. 'Klompenpaden - de mooiste wandelroutes over boerenland' is een sterk merk. In Gelderland en Utrecht zijn ruim 130 Klompenpaden aangelegd en in gebruik. Wandelaars kunnen tijdens een wandeling genieten van de rust, kleinschaligheid en de combinatie van cultuur en natuur.

Er is een mooie website (klompenpaden.nl) en een gedegen organisatie. Landschapsbeheer sluit zich aan en streeft met de andere twee provincies ernaar om de Klompenpaden in heel Nederland tot een succes te maken.

De uitvoering behoeft jaarlijks 30.000 euro.

Start: 2022

Provinciaal beleid

Met het Bestuursakkoord 2011-2015 is het natuur- en landschapsbeleid van het Rijk naar de provincies gedecentraliseerd. Ondertussen heeft dat ertoe geleid dat bij provincie Flevoland verschillende natuurbeleids- en uitvoeringstrajecten lopen.

Het huidige coalitieakkoord biedt voor Landschapsbeheer veel aanknopingspunten voor samenwerking, ontwikkeling en uitvoering. Kansen liggen op het gebied van de natuur (robuust en beleefbaar maken, vergroten biodiversiteit), van binnenstedelijke woonmilieus (experimenten met natuur), van de landbouw (natuurinclusieve landbouw, akker- en weidevogelbeheer, biodiversiteit), van de woningbouwopgave (in combinatie met natuurontwikkeling en natuurinclusief bouwen), van toerisme (erfgoed, wandel- en fietsroutes) en van gezondheid (een gezonde leefomgeving).

Op veel van deze thema's is Landschapsbeheer al jaren actief. Voor de komende jaren is focus nodig en die kan voor een groot deel gevonden worden in het Programma Flevoland Natuurinclusief (PFNI). Het PFNI zal eind 2021 gereed komen. Op moment van schrijven is nog niet alle informatie beschikbaar. Op basis van ambtelijk overleg over de hoofdlijnen van het PFNI heeft Landschapsbeheer in dit beleidsplan een voorlopige invulling gegeven. Zo gauw dat mogelijk is, zal de meerjarige planning worden bijgesteld.

Uitvoering kan alleen succesvol zijn in nauwe afstemming met de provincie en in goed overleg met de andere groene organisaties in Flevoland; uitwerking volgt nadat later dit jaar afstemmingsoverleg heeft plaatsgevonden tussen de provincie en de organisaties.

3. OVERWEGINGEN EN AMBITIES

Ruimte voor de toekomst, ruimte voor vernieuwing, verbetering en experiment

Anders dan andere provincies is Flevoland bij uitstek de plek waar dingen anders gedaan kunnen worden. Het Flevolandse landschap is nog maar enkele tientallen jaren oud en volledig *man made*. Anders dan op het 'oude land', is bij ons het landschap nog sterk in wording. De steden in de polder zijn per definitie *new towns*, met – typisch voor *new towns* - heel veel groen. Meer dan in andere provincies is in Flevoland ruimte voor vernieuwing, verbetering en experiment.

Deze drie begrippen zijn niet alleen van toepassing op de natuur en het landschap, maar ook op de komst van de natuurinclusieve samenleving; burgers moeten daarop voorbereid worden. Dat vraagt een gezamenlijke inspanning van groene organisaties.

De intermediaire positie uitbreiden en actiever uitdragen

Landschapsbeheer heeft de afgelopen jaren in haar beleidsplannen het belang van samenwerking benadrukt. Meer focus kan worden aangebracht in de verschillende rollen die Landschapsbeheer per situatie heeft. Specifiek lijken er meer kansen voor Landschapsbeheer in de samenwerking met en ondersteuning van lokale groene burgerinitiatieven. Daarnaast is Landschapsbeheer voor beleidsontwikkeling nog te weinig in beeld bij overheden.

- Provinciaal wordt gekozen voor de positie tussen provincie en gemeenten. Er wordt werk gemaakt van het provinciale overkoepelende uitvoeringsprogramma door gemeenten te bewegen meer aandacht (en middelen) te besteden aan natuur en landschap.
- In samenwerking met de provincie is voor Landschapsbeheer een uitvoerende rol weggelegd: binnen de kaders van het provinciaal beleid worden (deels) in samenwerking met andere groene organisaties activiteiten en werkzaamheden geformuleerd en uitgevoerd.
- Lokaal zoekt Landschapsbeheer meer de positie tussen gemeenten en burgers op. Vanuit die positie versterkt Landschapsbeheer de maatschappelijke betrokkenheid van burgers en richt zij zich nog meer dan voorheen op het ondersteunen van groene burgerinitiatieven.
- In samenwerking met gemeenten en lokale organisaties pakt Landschapsbeheer een leidende rol bij het begeleiden van vrijwilligersgroepen, het organiseren van natuurloketten en bijvoorbeeld het adviseren van bewoners van Oosterveld (Almere / Zeewolde).

- Aan burgers legt Landschapsbeheer uit welke feiten en waarden van toepassing zijn op natuur en landschap. Dat doet Landschapsbeheer laagdrempelig, maar met autoriteit. Burgers kunnen makkelijk terecht bij Landschapsbeheer en zien dat zij onderdeel uitmaakt van een groot en groen netwerk en ondersteund wordt door overheden. Burgerparticipatie op het gebied van natuur en landschap is op vele manieren mogelijk; Landschapsbeheer gebruikt het principe van tuin – wijk – park – landschap – natuurgebied om laagdrempelige activiteiten te organiseren,
- Voor agrariërs kan Landschapsbeheer meer bruggenhoofd zijn met onderzoeksinstituten en uitvoerders van experimenten op het gebied van agrarisch natuurbeheer. Daardoor leveren we een bijdrage aan het duurzaam vergroten van de biodiversiteit.
- In samenwerking met het FAC heeft Landschapsbeheer een adviserende, stimulerende en ondersteunende rol.
- Landschapsbeheer wil de beoogde grotere publieke rol combineren met een meer representatieve huisvesting van haar kantoor en werkschuur.

Onderzoek en planontwikkeling

Consequentie van het (willen) innemen van de positie van intermediair is het helder uitdragen van de missie en het duidelijk communiceren van de rol, in een gegeven situatie. Daarnaast is het in voorkomende gevallen van belang zelf onderzoek uit te voeren en plannen te ontwikkelen. Daar is nu nog te weinig ruimte voor, maar Landschapsbeheer is al wel aan de slag gegaan: onlangs heeft zij haar visie op biodiversiteit en een ambitieus plan voor de weidevogels afgerond. Momenteel wordt werk gemaakt van verkenningen op het gebied van agrarisch natuurbeheer en groen burgerschap.

- Onderzoek is nodig voor het inventariseren van netwerken, beleid en programma's;
- Op de beleidsterreinen waarop Landschapsbeheer actief is zal vanuit een onafhankelijke, uitnodigende en opbouwende visie op natuur en landschap een aantrekkelijk aanbod worden geformuleerd;
- Om de gewenste positie te verwerven en uit te kunnen bouwen, moet (lokaal) worden samengewerkt en duurzaam financiering / subsidiering worden gevonden;
- Indien nodig worden projecten experimenteel gestart, om andere partijen te enthousiasmeren aan te haken en het gegeven probleem te helpen oplossen;
- Reflecteren op de impact van de werkzaamheden en activiteiten (meten is vaak moeilijk, maar duidelijker moet de relatie worden gelegd tussen de beoogde doelen en de daadwerkelijk behaalde resultaten).

Uitvoerende slagkracht vergroten

Als vanouds combineert Landschapsbeheer haar intermediaire rol met uitvoerende werkzaamheden in het veld. Veel werk wordt door de verschillende vrijwilligersgroepen verzet. In voorkomende gevallen steken de medewerkers van Landschapsbeheer zelf de handen uit de mouwen. Op die manier realiseert Landschapsbeheer concrete resultaten in de natuur en het landschap.

Er is behoefte aan uitbreiding van uitvoerende werkzaamheden in het veld op professionele basis. Die behoefte heeft met name betrekking op de bestrijding van exoten, op het koppelen van advies aan fysieke uitvoering en op het kunnen uitvoeren van provinciale uitvoeringstrajecten.

Bij de bestrijding van exoten (bijvoorbeeld de reuzenberenklauw) is zichtbaar dat met de beperkte inzet van vrijwilligers en eigen medewerkers goede resultaten worden behaald, maar het kan effectiever en efficiënter. Steeds vaker wordt door partijen gevraagd of Landschapsbeheer aansluitend op ecologisch advies ook kan zorgen voor uitvoering of begeleiding (uitvoering van beheerplannen). Ongetwijfeld zal de praktische uitvoering van provinciale uitvoeringstrajecten (al dan niet structureel) veel extra handjes vergen.

Sommige provinciale landschapsbeheerorganisaties beschikken over een eigen uitvoeringstak. Onderzocht gaat worden of dat ook voor Landschapsbeheer een optie is. Een andere mogelijkheid is het flexibel uitbreiden van de projectorganisatie, zodat ingehuurd bedrijven

aangestuurd kunnen worden. Afhankelijk van de omstandigheden kan het vergroten van de uitvoerende slagkracht gefaseerd vorm en inhoud krijgen.

Klantdifferentiatie

In de zakelijke wereld wordt vaak gebruik gemaakt van marketingstrategieën. Het is voor Landschapsbeheer het overwegen waard om, duidelijker dan nu het geval is, doelgroepen in beeld te brengen en de verschillende aanpakken daarbij te formuleren. Daardoor wordt de communicatie effectiever. Binnen de huidige 'hybride' website van Landschapsbeheer kan meer worden gedifferentieerd.

Burgers kunnen op verschillende manieren betrokken zijn bij natuur en landschap en er zijn meerdere doelgroepen te onderscheiden. Een goede stakeholder-analyse is noodzakelijk. Samen met andere groene organisaties kan een breder pakket aan activiteiten worden aangeboden.

Kennisnetwerk

Landschapsbeheer wisselt kennis uit met vele lokale, provinciale en landelijke organisaties. We lopen voorop op het gebied van zoogdieren, invasieve soorten en behoud genenbronnen van autochtone bomen en struiken. Landschapsbeheer kan haar kennis beter delen dan nu het geval is. Vaker kan het initiatief worden genomen om landelijk bijdragen te leveren aan beleidsvorming, bijeenkomsten, uitgaven. Intern wordt de kennisdeling verbeterd door ruimte te maken voor de ontwikkeling van kennisportefeuilles.

NATUURLOKET OOSTERWOLD

Landschapsbeheer wil haar kennis op laagdrempelige wijze beschikbaar stellen aan de inwoners van Flevoland. Bijvoorbeeld in Oostervold, bekend om de ultieme vorm van 'doe-het-zelf'-gebiedsontwikkeling, waar door individuele initiatieven en collectieven een groene en duurzame leefomgeving wordt vormgegeven. Daar hebben veel bewoners in het bijzonder behoefte aan informatie over stadslandbouw en biodiversiteit.

Voor de uitvoering is jaarlijks 20.000 euro nodig.

Start: 2022

4. MISSIE, VISIE EN STRATEGIE

Landschapsbeheer legt de komende jaren de nadruk op vernieuwing en experiment, op het vervullen van een intermediaire positie, op een effectieve uitvoering van haar werkzaamheden, op het formuleren van een aantrekkelijk aanbod.

Missie (wie zijn we, wat doen we en waarom)

Landschapsbeheer Flevoland ontwikkelt en verbetert natuur en landschap in Flevoland voor natuur en landschap zelf en voor een gezonde leefomgeving voor de burgers van Flevoland.

Visie (hoe ziet de toekomst eruit)

De Flevolandse samenleving wordt geleidelijk aan natuurinclusief door toenemende betrokkenheid van burgers bij natuur en landschap in wisselwerking met overheidsmaatregelen. Het milieu wordt schoner en de kwaliteit van het landschap krijgt een positieve impuls, waardoor de biodiversiteit met inbegrip van de weidevogels, toeneemt

Strategie: aan de slag met werkvelden en programmalijnen

De vier werkvelden voldoen als indeling van de activiteiten van Landschapsbeheer. Om als organisatie duurzaam de natuur en het landschap te kunnen ontwikkelen en verbeteren, wil Landschapsbeheer ook zichzelf ontwikkelen en verbeteren. Daarom worden, gegeven de context waarin Landschapsbeheer zich bevindt en de overwegingen die daarbij gemaakt kunnen worden, vanuit vijf programmalijnen de komende jaren per werkveld accenten gelegd.

5. VIJF PROGRAMMALIJNEN EN VIER WERKVELDEN

In de jaarlijkse werkplannen wordt per werkveld een overzicht gegeven van de beoogde doelen en prestaties. Per werkveld worden jaarlijks tal van activiteiten en werkzaamheden uitgevoerd. Dit beleidsplan beperkt zich tot de hoofdlijnen. In dit hoofdstuk worden per werkveld de algemene beschrijving en de accenten die voortvloeien uit de vijf programmalijnen gepresenteerd.

Vijf programmalijnen: ambities en beoogde resultaten

De vijf programmalijnen komen voort uit de notie dat Landschapsbeheer ruimte wil maken voor vernieuwing, verbetering en experiment. Daaruit kan een algemene ambitie worden afgeleid: Landschapsbeheer heeft in 2025 nieuwe activiteiten ontwikkeld en nieuwe werkwijzen geïmplementeerd. Het beoogde resultaat: meer ruimte voor de natuur, een mooier landschap, voorbereid op weg naar een natuurinclusieve samenleving.

Groter bereik, meer impact

- Ambitie: Landschapsbeheer heeft haar intermediaire positie in 2025 uitgebreid, vooral wat betreft de samenwerking met en ondersteuning van lokale groene burgerinitiatieven.
- Resultaat: Landschapsbeheer is weer actief in alle gemeenten, er worden meer burgers bereikt, er worden letterlijk meer meters gemaakt, met meer agrariërs wordt het agrarisch landschap vergroend en de biodiversiteit verhoogd.

Research & Development

- Ambitie: Landschapsbeheer heeft in 2025 voldoende middelen tot haar beschikking voor onderzoek en planontwikkeling.
- Resultaat: bestaand overheidsbeleid wordt efficiënt uitgewerkt, plannen worden ontwikkeld en uitgevoerd, experimenten en nieuwe werkwijzen worden geïnitieerd, de impact van de werkzaamheden is beter in beeld gebracht (meten is weten)

Slagkracht

- Ambitie: Landschapsbeheer heeft in 2025 een passende oplossing gevonden voor het vergroten van haar uitvoerende slagkracht.
- Resultaat: aanvullend op haar adviserende rol kan Landschapsbeheer ook zelf uitvoering of begeleiding aanbieden en inzetten.

Kennisnetwerk

- Ambitie: Landschapsbeheer heeft in 2025 kennisportefeuilles ontwikkeld en haar positie in het kennisnetwerk verstevigd.
- Resultaat: kennis wordt beter gedeeld met anderen.

Klantdifferentiatie

- Ambitie: Landschapsbeheer heeft in 2025 in duidelijk profiel en voor de verschillende klanten aparte marketingstrategieën ontwikkeld.
- Resultaat: middels een integrale aanpak wordt communicatie en promotie effectief uitgevoerd.

Vier werkvelden: beschrijving en accenten

Burgerparticipatie

Landschapsbeheer levert bijdragen aan het vergroten van de maatschappelijke betrokkenheid bij natuur en landschap. Burgers worden voorbereid op de komst van de natuurinclusieve samenleving middels verschillende laagdrempelige activiteiten. Vrijwilligers worden ondersteund en geadviseerd, cursussen worden georganiseerd, gereedschap wordt onderhouden en uitgeleend.

- Samenwerken, met name met lokale groene burgerinitiatieven en maatschappelijke organisaties;

- Uitbreiden burgeractiviteiten (pilots citizen science, jongerenraad);
- Voorlichting geven aan burgers middels bestaande laagdrempelige lokale natuurloketten (bijvoorbeeld Energieloket of huiskamer@oosterveld);
- Vergroten aanwas van het vrijwilligersbestand;
- Communicatie op maat gesneden voor de verschillende doelgroepen;
- Meer lessen over natuurbeheer geven op scholen (groene opleidingen MBO/HBO);
- Onderzoek nieuwe huisvesting;
- Meten is weten.

Soortenbeheer

Landschapsbeheer voert onderzoek en monitoring van soorten uit. Als kennisloket worden flora en fauna in kaart gebracht. Met beheerwerkzaamheden wordt een bijdrage geleverd aan de verbetering van de biodiversiteit in Flevoland.

- Alle gemeenten in Flevoland vragen en krijgen advies en ondersteuning;
- Het aantal adviezen voor terreineigenaren neemt toe;
- Een positie verwerven in het kader van natuurinclusief bouwen / renoveren;
- Bijdragen leveren aan uitvoering PFNI
- De ontwikkeling van een gezaghebbende monitor van invasieve soorten.
- Uitvoering en begeleiding van projecten in het veld.
- Meten is weten.

MEER BOMEN IN FLEVOLAND

Landschapsbeheer gaat meehelpen meer bomen te realiseren in Flevoland.

Binnen het kader van de Flevolandse bossenstrategie zijn veel mogelijkheden om niet alleen meer bomen te planten, maar ook verdwenen landschapselementen te herstellen, bestaand bos te vitaliseren, bewonersinitiatieven te ondersteunen. Om maar een paar voorbeelden te noemen. Landschapsbeheer pleit voor het realiseren van klimaatbestendige beplanting door gebruik van genetisch divers, autochtoon plantmateriaal.

Uitvoering in het kader van PFNI.

Start: 2022

Cultuurhistorie

Landschapsbeheer streeft naar behoud van cultuurhistorische landschappelijke elementen en richt zich met name op groene en op gebouwde landschapselementen zoals bietenbruggen of dampalen die (nog) geen beschermingsstatus hebben.

Landschapsbeheer genereert aandacht voor het cultuurhistorisch, geologisch en sociale verleden van Flevoland, in het bijzonder op het gebied van natuur en landschap. De afgelopen jaren is meer aandacht gekomen voor de beleving van het landschap; Landschapsbeheer wil een bijdrage leveren door de unieke kwaliteiten van het Flevolandse landschap beter beleefbaar te maken en recreatieve *stepping stones* realiseren.

- Omvorming en uitbreiding van de huidige Kuierlatten naar Klompenpaden;
- Uitbreiding interactieve fietsroutes;
- Met de nieuwste technieken (bijvoorbeeld door *augmented reality*) aandacht schenken aan de sporen die mens en natuur hebben achtergelaten in het landschap.
- Meten is weten.

Landschap

Landschapsbeheer levert bijdragen aan de verbetering van de kwaliteit van het Flevolandse landschap. Zij zet zich in om het landschap in het agrarisch en stedelijk gebied verder vorm te geven.

- Bijdragen leveren aan uitvoering PFNI;
- Uitbreiden activiteiten slootkantenbeheer, meer resultaat door bermenbeheer (wilde bijen);
- Nieuwe aanpak boerenlandvogels (in het bijzonder de weidevogels) - regiefunctie;
- Pilots uitvoeren, bijvoorbeeld het verbeteren van leefgebieden van insecten;
- Kennisdeling organiseren op het gebied van agrarisch natuurbeheer.
- Uitvoering en begeleiding van projecten in het veld.
- Meten is weten.

Overzicht van de accenten: per werkveld en per programmalijn					
	Bereik & impact	R&D	Slagkracht	Kennis	Klanten
Burger-participatie	Samenwerken, met name met lokale groene burgerinitiatieven en maatschappelijke organisaties. Vergroten aanwas van het vrijwilligersbestand.	Uitbreiden burgeractiviteiten. Onderzoek nieuwe huisvesting. Meten is weten.		Voorlichting geven aan burgers middels bestaande laagdrempelige lokale loketten. Meer lessen geven op scholen (groene opleidingen MBO/HBO).	Communicatie op maat gesneden voor de verschillende doelgroepen.
Soortenbeheer	Alle gemeenten in Flevoland vragen en krijgen a & o. Het aantal adviezen voor terreineigenaren neemt toe. Bijdragen leveren aan uitvoering PFNI.	Een positie verwerven in het kader van natuurinclusief bouwen / renoveren. Meten is weten.	Uitvoering en begeleiding van projecten in het veld.	De ontwikkeling van een gezaghebbende monitor van invasieve soorten.	
Cultuurhistorie en Aardkunde		Omvorming en uitbreiding van de huidige Kuierlatten naar Klompenpaden. Uitbreiding interactieve fietsroutes. Meten is weten		Met de nieuwste technieken aandacht schenken aan de sporen die mens en natuur hebben achtergelaten in het landschap.	
Landschap	Bijdragen leveren aan uitvoering PFNI.	Uitbreiden activiteiten slootkantenbeheer. Nieuwe aanpak boerenlandvogels (in het bijzonder voor de weidevogels) - regiefunctie. Pilots uitvoeren, bijvoorbeeld het verbeteren van leefgebieden van insecten. Meten is weten.	Uitvoering en begeleiding van projecten in het veld.	Kennisdeling organiseren: met onderzoeksinstituten en uitvoerders van experimenten op het gebied van agrarisch natuurbeheer.	

6. PLANNING EN BEGROTING

Met de planning wordt aangegeven wanneer de accenten in de werkvelden in uitvoering komen. Per werkveld is in beeld gebracht om welke kosten het gaat (bijlage 1) en vervolgens vanaf welk jaar die kosten aan de orde zijn (bijlage 2).

Planning

WV	Accent	2022	2023	2024	2025
Burgerparticipatie	Samenwerken, met name met lokale groene burgerinitiatieven en maatschappelijke organisaties.	X	X	X	X
	Uitbreiden burgeractiviteiten.	X	X	X	X
	Voorlichting geven aan burgers middels bestaande laagdrempelige lokale loketten (bijvoorbeeld Energieloket of huiskamer@oosterwold).	X	X	X	X
	Vergroten aanwas van het vrijwilligersbestand		X	X	X
	Communicatie op maat gesneden voor de verschillende doelgroepen.		X	X	X
	Meer lessen geven op scholen (groene opleidingen MBO/HBO).		X	X	X
	Onderzoek nieuwe huisvesting.	X			
	Metten is weten.			X	X
Soortenbeheer	Alle gemeenten in Flevoland vragen en krijgen advies en ondersteuning.		X	X	X
	Het aantal adviezen voor terreineigenaren neemt toe		X	X	X
	Een positie verwerven in het kader van natuurinclusief bouwen / renoveren.			X	X
	Bijdragen leveren aan uitvoering PFNI	X	X	X	X
	De ontwikkeling van een gezaghebbende monitor van invasieve soorten.			X	X
	Uitvoering en begeleiding van projecten in het veld.		X	X	X
	Metten is weten.	X	X	X	X
Cultuurhistorie	Omvorming en uitbreiding van de huidige Kuierlatten naar Klompenpaden.	X	X	X	X
	Uitbreiding interactieve fietsroutes.	X	X	X	X
	Met de nieuwste technieken aandacht schenken aan de sporen die mens en natuur hebben achtergelaten in het landschap.		X	X	X
	Metten is weten.				X
Landschap	Bijdragen leveren aan uitvoering PFNI.	X	X	X	X
	Uitbreiden activiteiten slootkantenbeheer.		X	X	X
	Nieuwe aanpak boerenlandvogels (in het bijzonder voor de weidevogels) – regiefunctie.		X	X	X
	Pilots uitvoeren, bijvoorbeeld het verbeteren van leefgebieden van insecten.			X	X
	Kennisdeling organiseren: met onderzoeksinstituten en uitvoerders van experimenten op het gebied van agrarisch natuurbeheer.		X	X	X
	Uitvoering en begeleiding van projecten in het veld	X	X	X	X
	Metten is weten.		X	X	X

Begroting 2022-2025

De inkomsten in meerjarenbegroting bestaan uit vier onderdelen: provincie structureel (PS), provincie incidenteel (PI), Nationale PostcodeLoterij (NPL), overig (overheden, organisaties, fondsen – O).

Aan het begin van elk jaar bestaat het onderdeel ‘overig’ voor een deel uit reeds beschikte projecten en voor een deel uit nog te acquireren werkzaamheden en activiteiten.

De incidentele inkomsten van de provincie hangen voornamelijk samen met de uitvoering van het PFNI.

In onderstaande meerjarenbegroting zijn naast de kosten voor de jaarlijkse prijsindexatie (3%) ook de kosten van de uitvoering van de programmalijnen verwerkt. Een aparte tabel is gemaakt met een gedetailleerd overzicht van die kosten (bijlage 1).

De kosten van de uitvoering van de programmalijnen worden opgevangen door het herschikken van bestaande activiteiten en door een hogere provinciale subsidie aan te vragen.

Rekening is gehouden met de fasering van de kosten, op basis van de planning (bijlage 2).

Inkomsten	2021	2022	2023	2024	2025
Provincie Structureel	168.000	177.400	247.000	267.000	273.000
Provincie Incidenteel	-	40.000	62.000	64.000	66.000
NPL	187.000	187.000	187.000	187.000	187.000
Overig	515.000	547.600	577.000	594.000	604.000
	870.000	952.000	1.073.000	1.112.000	1.130.000

Uitgaven	2021	2022	2023	2024	2025
Burgerparticipatie	200.000	232.000	260.000	270.000	270.000
Soortenbeheer	340.000	350.000	360.000	380.000	390.000
Cultuurhistorie en aardkunde	70.000	110.000	140.000	150.000	150.000
Landschap	240.000	240.000	300.000	310.000	320.000
	850.000	932.000	1.060.000	1.110.000	1.130.000

BIJLAGE 1: Kosten uitvoering programmalijnen: eindbeeld 2025

De voorstellen in dit beleidsplan hebben gevolgen voor de meerjarenbegroting vanwege de nieuwe werkzaamheden en activiteiten die het gevolg zijn van de accenten in de vier werkvelden. In de tabel hieronder is per accent is in beeld gebracht om welke bedragen het gaat en welke financieringsbron wordt aangesproken: provincie structureel (PS), provincie incidenteel (PI), Nationale PostcodeLoterij (NPL), overig (overheden, organisaties, fondsen, eigen inkomsten: O). Dit is het totale overzicht van alle uitgaven (eindbeeld 2025). De bedragen (x 1.000 euro) zijn de uitgaven per jaar. In bijlage 2 staat het overzicht met de kosten per jaar.

WV	Accent	PS	PI	NPL	O
Burgerparticipatie	Samenwerken, met name met lokale groene burgerinitiatieven en maatschappelijke organisaties.				5
	Uitbreiden burgeractiviteiten.	10		5	5
	Voorlichting geven aan burgers middels bestaande laagdrempelige lokale loketten (bijvoorbeeld Energieloket of huiskamer@oosterwold).	8,6	5	5	5
	Vergroten aanwas van het vrijwilligersbestand	5			
	Communicatie op maat gesneden voor de verschillende doelgroepen.	10			
	Meer lessen geven op scholen (groene opleidingen MBO/HBO).				2
	Onderzoek nieuwe huisvesting.				PM
	Metten is weten.		2		
Soortenbeheer	Alle gemeenten in Flevoland vragen en krijgen advies en ondersteuning.				2
	Het aantal adviezen voor terreineigenaren neemt toe				2
	Een positie verwerven in het kader van natuurinclusief bouwen / renoveren.				2
	Bijdragen leveren aan uitvoering PFNI		PM		
	De ontwikkeling van een gezaghebbende monitor van invasieve soorten.	5			
	Uitvoering en begeleiding van projecten in het veld.				PM
	Metten is weten.		5		
Cultuurhistorie	Omvorming en uitbreiding van de huidige Kuierlatten naar Klompenpaden.		30	5	
	Uitbreiding interactieve fietsroutes			5	10
	Met de nieuwste technieken (bijvoorbeeld door augmented reality) aandacht schenken aan de sporen die mens en natuur hebben achtergelaten in het landschap.		20		
	Metten is weten.		2		
Landschap	Bijdragen leveren aan uitvoering PFNI.		PM		
	Uitbreiden activiteiten bermen en slootkantenbeheer				5
	Nieuwe aanpak boerenlandvogels (in het bijzonder voor de weidevogels) – regiefunctie.	50			
	Pilots uitvoeren, bijvoorbeeld het verbeteren van leefgebieden van insecten.			2	3
	Kennisdeling organiseren: met onderzoeksinstituten en uitvoerders van experimenten op het gebied van agrarisch natuurbeheer.			2	3
	Uitvoering en begeleiding van projecten in het veld.				PM
	Metten is weten.		2		
TOTAAL		84	66	24	44

Bijlage 2: kosten uitvoering programmalijnen: 2022-2025

(bedragen x 1.000)

		2022				2023				2024				2025			
		PS	PI	NPL	O	PS	PI	NPL	O	PS	PI	NPL	O	PS	PI	NPL	O
BURGER	Samenwerken, met name met lokale groene en maatschappelijke organisaties				5				5				5				5
	Uitbreiden burgerinitiatieven	10		5	5	10		5	5	10		5	5	10		5	5
	Voorlichting geven aan burgers middels bestaande laagdrempelige lokale loketten (bijvoorbeeld Energieloket of huiskamer@oosterwold)	8,6	5	5	5	4	5	5	5	4	5	5	5	4	5	5	5
	Vergroten aanwas van het vrijwilligersbestand					5				5				5			
	Communicatie op maat gesneden voor de verschillende doelgroepen					10				10				10			
	Meer lessen geven op scholen (groene opleidingen MBO/HBO)								2				2				2
	Huisvesting				PM												
	Meten is weten										2				2		
SOORTEN	Alle gemeenten in Flevoland vragen en krijgen advies en ondersteuning								2				2				2
	Het aantal adviezen voor terreineigenaren neemt toe								2				2				2
	Een positie verwerven in het kader van natuurinclusief bouwen / renoveren												2				2
	Bijdragen leveren aan uitvoering PFNI		PM				PM				PM				PM		
	De ontwikkeling van een gezaghebbende monitor van invasieve soorten									5				5			
	Uitvoering en begeleiding van projecten in het veld				PM				PM				PM				PM
	Meten is weten		5				5				5				5		
CULTUUR	Omvorming en uitbreiding van de huidige Kuierlatten naar Klompenpaden		30	5			30	5			30	5			30	5	
	Uitbreiding interactieve fietsroutes			5	10			5	10			5	10			5	10
	Met de nieuwste technieken (bijvoorbeeld door augmented reality) aandacht schenken aan de sporen die mens en natuur hebben achtergelaten in het landschap						20				20				20		
	Meten is weten														2		
LANDSCHAP	Bijdragen leveren aan uitvoering PFNI		PM				PM				PM				PM		
	Uitbreiden activiteiten slootkantenbeheer								5				5				5
	Nieuwe aanpak boerenlandvogels (in het bijzonder voor de weidevogels)					50				50				50			
	Pilots uitvoeren, bijvoorbeeld het verbeteren van leefgebieden van insecten								3			2	3			2	3
	Kennisdeling organiseren: met onderzoeksinstituten en uitvoerders van experimenten op het gebied van agrarisch natuurbeheer							2	3			2	3			2	3
	Uitvoering en begeleiding van projecten in het veld				PM				PM				PM				PM
	Meten is weten						2				2				2		
		18,6	40	20	25	79	62	22	42	84	64	24	44	84	66	24	44